نام و نام خانوادگی:	بســـمه تعالی وزارت آمـــوزش و پـــــرورش اداره کل آموزش وپرورش اسـتان کرمانشاه مدیریت آمـوزش و پـرورش ناحیـه ۱ متوسطه دوره اول ☐ متوسطه دوم ☐ فنی و حرفه ای ☐ کاردانش ☐	نام مدرسه : **فرزانگان ۲**
شمارهٔ دانش آموزی:		تاریخ امتحان :۱۴۰۲/۱۰/۷
نام کلاس :		زمان پاسخگویی : **۸۰ دقیقه**
پایه ورشتهٔ تحصیلی: **دوازدهم (انسانی، ریاضی، تجربی)**		ساعت شـروع امتحان: **۱۲ ظهر**
نام درس : **فارسی ۳**		تعـداد صفحات :**۵ صفحه**
نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۲/۱۴۰۳		نام طـراح: **مژگان رحمانی**

متـــن ســـــؤالات (سؤالات در پنج صفحه)

ردیف	آ)قلمرو زبانی (۷ نمره)	نمره
۱	**معنی واژگان مشخّص شده زیر را بنویسید .** **آ)چون گشت زمین ز جور گردون سرد و سیه و خموش و آوند پاسخ: (.....)** **ب)عصارهٔ تاکی به قدرت او شهد فایق شده و تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته پاسخ: (.....)**	۰/۵
۲	**معادل معنایی توضیح زیر را بنویسید .** **نگاه داشتن دل از توجّه به غیرِ حق: پاسخ: (.....)**	۰/۲۵
۳	**کدام یک از واژه های بیت زیر، مترادف واژهٔ «سریر» است ؟پاسخ: (.....)** **بدو گفت: بی تو نخواهم زمان نه اورنگ و تاج و نه گرز و کمان**	۰/۲۵
۴	**نادرستی های املایی را در عبارات زیر، بیابید و شکل درست هریک را بنویسید .** **آ) و در آن هنگام که بهار حیاط علمی و اجتماعی اش فرا رسیده بود ناگهان منقلب شد. پاسخ: (.....)** **ب) عشق بنده را به خدا برساند؛ پس عشق از بحر این معنی فرض راه آمد. پاسخ: (.....)**	۱
۵	**املای درست را از داخل کمانک انتخاب کنید .** **آ)واصفان حلیه جمالش به تحیّر (منصوب/ منسوب) که ماعرفناک حقّ معرفتک. پاسخ: (.....)** ۰/۲۵ **ب) برجسته‌ترین شاگرد (حوضهٔ -حوزهٔ) ادیب بزرگ بود. پاسخ: (.....)** ۰/۲۵	
۶	**باتوجه به بیت «ای مهربان تر از برگ در بوسه های باران بیداری ستاره ، در چشم جویباران »پاسخ دهید.** **آ) «منادا» را بیابید. پاسخ: (.....) ب)چند «ترکیب اضافی» وجود دارد ؟ پاسخ: (.....)**	۰/۵
۷	**با توجّه به رباعی زیر ، به پرسش ها پاسخ دهید.** **« درکار کِش این عقل به کار آمده را تا راست کند کار به هم برزده را** **از نقش خیال در دلت بتکده ای است بشکن بت و کعبه ساز این بتکده را »** ۰/۵ **آ) یک «ترکیب وصفی» و یک «ترکیب اضافی» در سروده بیابید و بنویسید. پاسخ:(..... و .....)** ۰/۲۵ **ب) یک جمله طبق الگوی: « نهاد + مفعول + مسند + فعل » در این رباعی بیابید؟ پاسخ: (.....)** ۰/۲۵ **پ) فعل مصراع سوم ، « اسنادی » است یا « غیر اسنادی »؟**	

www.kanoon.ir

۸	در کدام گزینه «حذف به قرینهٔ معنایی» صورت نپذیرفته است؟ پاسخ: (.....) آ) ای مرغ سحر! عشق ز پروانه بیاموز ب) چه غم دیوار امّت را که دارد چون تو پشتیبان؟ ج) بالله کز آفتاب فلک خوب‌تر شوی د) گنه بنده کرده است و او شرمسار	۰/۲۵
۹	درکدام مصراع، «وابستهٔ وابسته» وجود ندارد؟ پاسخ: (.....) آ) محرم این هوش جز بی هوش نیست ب) آیین طریق از نفس پیر مغان یافت ج) گفت: مسجد خوابگاه مردم بدکارنیست د) گفت: نزدیک است والی را سرای آن جا شویم	۰/۲۵
۱۰	نقش دستوری واژگان مشخّص شده را بنویسید. آ)هر چه موجودند ، از روحانی و جسمانی ، طالب کمال اند. پاسخ: (.....) ب) اطفال شاخ را کلاه شکوفه بر سر نهاده پاسخ: (.....) . پ) چه غم دیوار امّت را ، که دارد چون تو پشتیبان؟ پاسخ: (.....)	۰/۷۵
۱۱	در هر یک از نوشته های زیر، واژه ای بیابید که « هم آوا » دارد. آ) خوان نعمت بی دریغش همه جا کشیده. پاسخ: (.....) ب) هر کسی از ظنّ خود شد یار من از درون من نجست اسرار من. پاسخ: (.....)	۰/۵
۱۲	نقش دستوری واژهٔ « دور » در مصراع « خواب و خورت ز مرتبهٔ خویش دور کرد » با کدام واژهٔ نشان داده شده، یکسان است؟ . پاسخ: (.....) « آیین طریق از نفس پیر مُغان یافت آن خضر که فرخنده پی اش نام نهادند »	۰/۲۵
۱۳	با توجّه به متن زیر: « وقتی از پاریز به رفسنجان آمدم ، به من سفارش شد که بردن سیصدتومان پول تا تهران همراه یک محصّل، خطرناک است! ناچار باید از یک تجارت خانهٔ معتبر به تهران حواله گرفت. به سفارش این و آن به تجارتخانهٔ « امین » مراجعه کردم. اتاقی بود با یک میز و دو صندلی ؛ پیرمرد لاغر – که بعداً فهمیدم امین ، صاحب تجارت خانه است – پشت میز نشسته بود. » آ)الگوی دستوری جملهٔ « از یک تجارت خانهٔ معتبر به تهران حواله گرفت.» را بنویسید. پاسخ: (.....) ۰/۵ پ) زمان و نوع آخرین فعل متن را بنویسید. پاسخ: (.....) ۰/۵	

	ب) قلمرو ادبی (۵ نمره)	
۱۴	در کدام بیت آرایه« اسلوب معادله »دیده نمی شود؟ پاسخ: (.....) آ)می شود از سرد مهری دوستان از هم جـــــدا برگ ها را می کُند باد خزان از هم جدا ب)برندارد میوه تا خام است دست از شاخســـــار زاهد ناپخته را از خود بریدن مشکل است پ) بلبل و گل ، همه دَم هم نَفَـــــسانننـــد ولی بینوا من که جدا مانده ام از دلبر خویش ت)در سخن گفتن خطای جاهلان پیدا شـــــود تیر کج چون از کمان بیرون رَوَد رسوا شود	۰/۲۵
۱۵	در کدام بیت زیر، واژه مشخّص شده به عنوان نماد به کار نرفته است؟ پاسخ: (.....) آ) با صبا در چمن لاله سحر می گفتم که شهیدان که اند این همه خونین کفنان؟ ب) ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز کان سوخته را جان شد و آواز نیامد) پ)بیاورد شمـــع و بیامـــــد به باغ برافروخت رخشنده شمع و چراغ	۰/۲۵
۱۶	ارکان سجع را در متن زیر، مشخّص کنید. پاسخ: (..... و .....) «باران رحمت بی حسابش همه را رسیده و خوان نعمت بی دریغش همه جا کشیده .	۰/۵
۱۷	با توجّـه بـه هـر یـک از گـزیـنه هـای زیـر ، پاسـخ درسـت را بـرگـزینید. آ) در بیـت« تـو قلـب فسـردهٔ زمیـنی از درد، ورم نمـوده یـک چـند » (آرایـه های ایـهام و حسـن تعلـیل » وجـود دارد یـا « تلمیح و اغـراق ؟) پاسخ: (.....) ب) در بیت« شانه می آید به کار زلف در آشفتگی آشنایان را در ایّام پریشانی بپرس» (آرایهٔ پارادوکس دیده می شود یا اسلوب معادله؟) پاسخ: (.....) پ) آرایهٔ عبارت « بـا وجـود هزاران مینی که ایرانی ها توی دشت کار گذاشته اند، تلفات سنگینی خواهیم داد ، (حـس آمیزی اسـت یا تضـاد؟) پاسخ: (.....)	۰/۷۵
۱۸	منظور از واژهٔ مشخّص شده در بیت زیر چیست؟ پاسخ: (.....) «هرکه جز ماهی ز آبش سیر شد هرکه بی روزی ا ست روزش دیر شد»	۰/۲۵
۱۹	هریک از آثار « مثـل درخـت ، در شـب بـاران – تمهـیدات – قصّـهٔ شـیریـن فـرهـاد – فیـه مـا فیـه » ، بـا کـدام یـک از توضیـحات زیـر متناسـب اسـت؟ آ) کتابـی اسـت عرفانـی از عین القـضات همدانـی پاسخ: (.....) ب)داستانـی اسـت طنز ، بـا مـوضـوع دفـاع مقـدّس پاسخ: (.....) ب) شامـل توصیـه هـای عرفانـی مـولوی پاسخ: (.....) ت) سـرودهٔ شـاعر معـروف ، با نام شاعری « م. سرشک » پاسخ: (.....)	۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵

www.kanoon.ir

۲۰	**با استفاده از واژه های ردیف اوّل جدول، آرایهٔ هر کدام از بیت های ستون «آ» را در مقابل آن (ستون «ب») بنویسید. (توجّه: یک مورد اضافی است.)**	۱

تلمیح ـ مجاز ـ ایهام ـ حسن تعلیل ـ پارادوکس(تناقض)		
	آ	ب
	لب و دندان سنایی همه توحید تو گوید مگر از آتش دوزخ بودش روی رهایی	.....
	با محتسبم عیب مگویید که او نیـــز پیوسته چو ما در طلب عیش مدام است	.....
	محرم این هوش جز بی هوش نیست مر زبان را مشتری جـــز گوش نیست	.....
	هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش بازجوید روزگـــــار وصـــل خویش	.....

۲۱	**شعر حفظ** **۱-بیت بعدی هر کدام از ابیات داده شده را بنویسید .** **آ) ای بی خبر بکوش که صاحب خبر شوی تا راهـــرو نباشی کی راهبـــر شوی** ..... **ب) باز آ که در هوایت خاموشی جنونم فریاد ها بر انگیخت از سنگ کوهساران**	۱
	پ) قلمرو فکری (۸ نمره)	
۲۲	**معنی و مفهوم شعر و نثر (۴ نمره)** **ابیات وعبارات زیر را به نثر روان برگردانید .** **آ)حیات از عشق می شناس و ممات بی عشق می یاب .**	۰ / ۵
	ب) از این بوستان که بودی ، ما را چه تحفه کرامت کردی؟	۰ / ۵
	پ) در نیابد حال پخته هیچ خام	۰ / ۵
	ت) از سیـــــم به سر یکی کُلـــه خُـــود ز آهـــــن به میـــــان یکی کمربنـــد	۰/۷۵
	ث) صد تیغ جفا بر سر وتن دید یکی چوب تا شد تهی از خویش و نی اش نام نهادند	۱
	ج)در دفتر زمانه فتـــد نامش از قلـــــــم هر ملتی که مردم صاحب قلـــــم نداشت	۰/۷۵
۲۳	**درک مطلب (۴ نمره)** **در بیت زیر ، به کدام یک از « مقامات عرفانی » اشاره شده است؟ پاسخ: (.....)** **« هیچ نقّاشت نمی بیند که نقشی برکشد وان که دید از حیرتش ، کِلک از بَنان افکنده ای »**	۰/۵
۲۴	**نویســنده در عــبارت: « « کـرانــه هـای فـرات ، خـط از کـرانـهٔ رود تیـبر مـی خـوانـد.»** **بــه کــدام مــوضــوع تاریــخی اشــاره مــی کــند؟ . پاسخ: (.....)**	۰/۵

www-kanoon.ir

۲۵	درک و دریافت خود را از عبارت زیر بنویسید. «سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد و دیوانگی عشق بر همه عقل ها افزون آید.»	۰/۵
۲۶	مقصود نویسنده از عبارت زیر چیست؟ «چه خوش گفته اند که امپراتوری های بزرگ هم مانند آدم های ثروتمند معمولاً از سوء هاضمه می میرند.»	۰/۵
۲۷	مفهوم مشترک بیت : « زمانه گر بزند آتشم به خرمن عمر بگو بسوز که بر من به برگ کاهی نیست » و بیت زیر را بنویسید. پاسخ: ..... « روزها گر رفت گو رو ، باک نیست تو بمان ، ای آن که جز تو پاک نیست »	۰/۵
۲۸	با توجه به ابیات زیر، به پرسش ها پاسخ دهید. «خامش منشین، سخن همی گوی افسرده مباش ، خوش همی خند» «پنهان مکن آتش درون را زین سوخته جان شنو یکی پند» «تو مشت درشت روزگاری از گردش قرن ها پس افکند » آ)در بیت اول شاعر به چه چیزی توصیه می کند؟ پاسخ: (.....) ب)منظور از «آتش» چیست؟ پاسخ: (.....) پ) منظور از «سوخته جان »چه کسی است؟ پاسخ: (.....) ت)«پس افکند» در بیت آخر، به چه معناست ؟ پاسخ: (.....)	۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵
۲۹	با توجه به مفهوم عبارات ،گزینهٔ درست را انتخاب کنید؟ پاسخ: (.....) آ) هرگز دلم برای کم و بیش غم نداشت.(بی اعتنا یی به مادیات) ب)باید که خاک درگه اهل هنر شوی.(عروج) پ) هر کسی از ظنّ خود شد یار من (اشتیاق پایان ناپذیر عاشق) ت) پنهان مکن آتش درون را زین سوخته جان، شنو یکی پند (فرو نخوردن خشم و بیان اعتراض) آ) آ، ب ب) ب، پ پ) پ، ت ت) آ ، ت	۰/۵
	نمره به عدد: نمره به حروف: نام ونام خا نوادگی مصحح: تاریخ وامضاء: جمع بارم	۲۰

سرسبز و برکام باشید.